Mniejszość niemiecka w Polsce

praca licencjacka

Wstęp

Rozdział I. Osadnictwo Niemców na ziemiach Polskich
1.1. Niemcy na ziemiach polskich do 1815 r.
1.2. Niemcy na ziemiach polskich pod zaborami (1815 – 1918)
1.3. Niemcy w Drugiej Rzeczypospolitej (1918 – 1939)

Rozdział II. Charakterystyka mniejszości niemieckiej w Polsce
2.1. Mniejszość niemiecka w Polsce po II Wojnie Światowej
2.2. Rozmieszczenie mniejszości niemieckiej w Polsce
2.3. Prawa mniejszości niemieckiej

Rozdział III. Organizacja życia mniejszości niemieckiej w Polsce
3.1. Stowarzyszenia mniejszości niemieckiej
3.2. Praktyczna realizacja praw mniejszości niemieckiej w Polsce
3.3. Uczestnictwo mniejszości niemieckiej w życiu publicznym
3.4. Działania mniejszości niemieckiej na rzecz podtrzymania i rozwoju kultury
3.5. Dostęp mniejszości niemieckiej do środków masowego przekazu
3.6. Szkolnictwo i religia

Zakończenie
Bibliografia

Wstęp

Obecność ludności niemieckiej na ziemiach polskich ma wielowiekową historię, ukształtowaną przez procesy osadnicze, przemiany gospodarcze, konflikty zbrojne oraz zmiany granic państwowych. Polacy i Niemcy przez stulecia żyli obok siebie, tworząc złożone relacje społeczne, polityczne i kulturowe. W

różnych okresach historycznych ludność niemiecka odgrywała istotną rolę w rozwoju miast, rzemiosła, handlu oraz rolnictwa. Jej położenie zależało jednak od aktualnej sytuacji politycznej i stosunków pomiędzy państwem polskim a państwami niemieckimi.

Szczególnie istotne znaczenie dla ukształtowania się współczesnej mniejszości niemieckiej w Polsce miały wydarzenia XIX i XX wieku. Okres zaborów przyniósł nasilenie procesów germanizacyjnych na obszarach znajdujących się pod panowaniem Prus, a odzyskanie przez Polskę niepodległości w 1918 roku doprowadziło do zmiany sytuacji prawnej i politycznej ludności niemieckiej zamieszkującej granice Drugiej Rzeczypospolitej. Kolejnym przełomem była II wojna światowa i jej następstwa. Przesunięcie granic Polski na zachód, wysiedlenia ludności niemieckiej, działania weryfikacyjne oraz powojenna polityka władz wobec mniejszości narodowych zasadniczo zmieniły strukturę ludnościową kraju.

Przez znaczną część okresu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej istnienie mniejszości niemieckiej było ograniczane lub kwestionowane przez władze państwowe. Możliwości swobodnego rozwijania niemieckiej tożsamości narodowej, tworzenia organizacji i publicznego posługiwania się językiem niemieckim pozostawały niewielkie. Zmiana sytuacji nastąpiła wraz z przemianami ustrojowymi zapoczątkowanymi w 1989 roku. Demokratyzacja państwa umożliwiła osobom deklarującym narodowość niemiecką zakładanie stowarzyszeń, prowadzenie działalności kulturalnej i oświatowej, korzystanie z praw językowych oraz udział w życiu publicznym.

Problematyka mniejszości niemieckiej jest ważnym elementem badań nad współczesnym społeczeństwem polskim. Jej analiza pozwala lepiej zrozumieć wpływ historii, zmian granic i polityki państwa na kształtowanie się tożsamości narodowej. Pokazuje również znaczenie praw mniejszości dla funkcjonowania demokratycznego państwa. Możliwość zachowania własnego języka, tradycji, kultury i religii stanowi bowiem jeden z

podstawowych warunków utrzymania odrębności wspólnoty narodowej.

Głównym celem pracy jest przedstawienie historii oraz współczesnej sytuacji mniejszości niemieckiej w Polsce. Realizacji celu głównego służy ukazanie najważniejszych etapów osadnictwa niemieckiego na ziemiach polskich, scharakteryzowanie zmian położenia tej ludności w kolejnych okresach historycznych oraz omówienie jej rozmieszczenia i statusu prawnego. Praca ma również na celu zaprezentowanie sposobów organizowania życia społecznego, kulturalnego, oświatowego, religijnego i politycznego przez członków mniejszości niemieckiej.

Główny problem badawczy pracy można wyrazić w pytaniu: w jaki sposób wydarzenia historyczne oraz przemiany polityczne i prawne wpłynęły na współczesne położenie mniejszości niemieckiej w Polsce? Problem ten uzupełniają pytania dotyczące rozmieszczenia ludności niemieckiej, przysługujących jej praw, form uczestnictwa w życiu publicznym oraz działań podejmowanych w celu zachowania języka i kultury. Przyjęto założenie, że obecny charakter mniejszości niemieckiej jest wynikiem zarówno wielowiekowego osadnictwa, jak i zmian terytorialnych oraz ludnościowych, które nastąpiły w XX wieku. Istotne znaczenie dla jej współczesnego funkcjonowania mają natomiast demokratyczne przemiany ustrojowe, prawna ochrona mniejszości oraz działalność tworzonych przez nią organizacji.

W pracy zastosowano metodę historyczną, opisową oraz instytucjonalno-prawną. Wykorzystano literaturę poświęconą historii stosunków polsko-niemieckich i mniejszości narodowych, opracowania naukowe, akty prawne, dane statystyczne oraz materiały dotyczące działalności organizacji mniejszości niemieckiej. Zakres przestrzenny pracy obejmuje ziemie polskie w ich historycznie zmieniających się granicach, a w części dotyczącej współczesności – obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Praca składa się z trzech rozdziałów. W rozdziale pierwszym przedstawiono historię osadnictwa niemieckiego na ziemiach polskich. Omówiono obecność Niemców do 1815 roku, ich sytuację w okresie zaborów oraz położenie w Drugiej Rzeczypospolitej. Rozdział drugi poświęcono charakterystyce mniejszości niemieckiej w Polsce po II wojnie światowej, jej rozmieszczeniu oraz przysługującym jej prawom. W rozdziale trzecim zaprezentowano organizację życia mniejszości niemieckiej, w tym działalność stowarzyszeń, realizację praw mniejszościowych, uczestnictwo w życiu publicznym oraz inicjatywy służące zachowaniu i rozwojowi kultury. Omówiono również dostęp do środków masowego przekazu, szkolnictwo oraz życie religijne. W zakończeniu zawarto najważniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonych rozważań.

Jeśli chcesz zamówić pisanie pracy od podstaw, to zapraszamy na stronę pisanie prac - sprawdzony serwis